

Lotz Károly (1833-1904)

Bacchánsnő, 1880-as évek

Olaj, vászon, 94x40,5 cm

Jelezve jobbra lent: Lotz K.

Kiállítva:

- Lotz. 1905. Múcsarnok. A kiállításban két *Bacchánsnő* szerepelt, a 4. („Eladó”) illetve a 196. (Glück Frigyes tulajdona) katalógus szám alatt. Méretek és reprodukció híján a képeket nem lehet beazonosítani.
- Lotz Károly emlékkiállítás. Székely Bertalan emlékbeszédével. Ernst Múzeum XX, Budapest, 1916. március. A kiállításban a következő három *Bacchánsnő* szerepelt: katalógus: 62. (Eladó); katalógus: 63. (Kiszely Géza tulajdona); katalógus: 100. (A Lipótvárosi Casino tulajdona).
- Az Ernst-Múzeum Aukciói. XIII–XIV. 1920. december, 263. tétel.
- Lotz Károly emlékkiállítás. 1833–1933. Múcsarnok, Budapest, 1933. november. A kiállításban a következő három *Bacchánsnő* szerepelt: katalógus: 189. (botfai Hűvös Iván tulajdona); katalógus: 287. (Jakobey-Lotz Viktor tulajdona); katalógus: 307. (Hegyi Dezső tulajdona).

Reprodukálva:

- Lotz Károly emléke. 1833–1904. Budapest, 1905. Készült Hornyánszky Viktor könyvnyomdájában, Kriesch Aladár előszavával. 10. számú reprodukció.
- Az Ernst-Múzeum Aukciói. XIII–XIV. 1920. december, 263. tétel.

Kikiáltási ár: 4 000 000 Ft/16 327 EUR

Égi és földi szerelem

Lotz Károly érett festészetében mesteri módon fonódik össze az antik és reneszánsz művészet hagyományából átvett „akadémikus” akt és a 19. század természetkultuszának eredményeképpen mindinkább érvényesnek tartott naturális aktábrázolás. A *Lakomában* olvasható régi platonai diskurzus, melyet Aphrodité kettős természetéről folytatnak a résztvevők, a neoplatonista Marsilio Ficino Eroszról érkező vitáirátában bukkan fel újra a 15. században és legismertebb festészeti reprezentációját Tiziano *Égi és földi szerelem* című talányos képében láthatjuk. Itt a tartózkodóbb, ruháit megőrző földi szerelem a szemérmesebb, míg égi párja, a természetes szépségében ábrázolt Vénusz képviseli a szenvedélyt.

A 19. század festői folyamatosan szembesültek e kettősből származó tartalmi és formai dilemmával: képeiken az erkölcsnek és nyilvános illemnek elkötelezett, az évszázadok folyamán kiüresedett formaeszmény ütközik a természetességet a maga teljes meztelenségében keresők felfogásával. Lotz Károly azon ritka festők közé tartozott, akik ezt az ellentétpárt természetes harmóniába tudták foglalni. Falképeinek nagyvonalú dekorativitását a közvetlen látványelményből átszűrt érzéki felület telíti élettel, olajképeinek életszerűségét pedig a klasszikus formaeszmény követése nemesíti meg. Az összefonódás annál is inkább adódott Lotz számára, hogy a budapesti palotákban közintézményekbe festendő falképeket természet után festett részlettanulmányokkal is előkészítette.

Lotz aktfestészete az 1880-as években

Lotz Károlyt különösen az 1880-as években foglalkoztatta a szép női aktok dekoratív csoportokba foglalásának problémája. Szép példája e kérdésfelvetésnek a *Fürdő után* (a Magyar Nemzeti Galéria állandó kiállításának remek darabja, illetve ennek csak reprodukcióból ismert változata), mely a természeti környezetben elhelyezett aktok egyszerre erotikus és dekoratív látványát nyújtja. E kép környezetében keletkezett Lotz legszebb, alvó vagy álló bacchánsnőinek sorozata is. A bacchánsnők Bacchus kíséretéhez tartozó, szenvedélyes női lények voltak, akiket semmiféle konvenció nem fékezett indulataik kinyilvánításában. Lotznál azonban a bacchánsnők alakja gyakran mosódik össze az odaliskével, az elsősorban nőiességgel hatni tudó keleti szépség alakjával.

Ilyen az itt látható *Bacchánsnő* is, hiszen a kép érzéki, de mégis fegyelmezett ecsetkezelése, a természeti és kulturális környezet egybefonódása a tartalmi asszociációk tág terét nyitja e mű köré. A háttal álló modell egyszerre kihívó és esztétikus beállítását láthatjuk az említett *Fürdő után* című képen vagy azon a *Stúdiumon*, amelyet a Művészetben közölt Feszty Árpád 1904-ben, Lotz Károly elhunytával írott szép emlékezése illusztrációjaként.

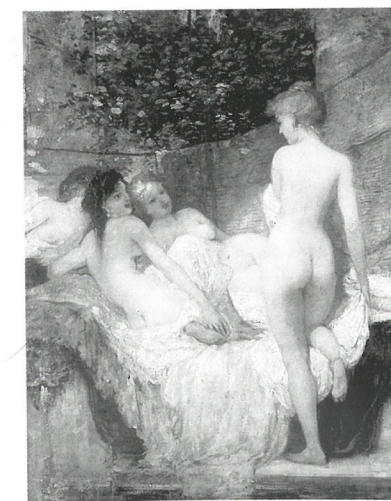
Boros Judit

Lotz Károly: *Fürdő nő, 1901, Magyar Nemzeti Galéria*

Alexandre Cabanel: *Visszhang, 1874*

Lotz Károly: *Fürdő után, 1880-as évek*

